

ANDŽEJ SAPKOVSKI

VRHNE PREZIRKA

ČETVRTI DEO SAGE O VEŠCU

Medunarodni bestseller serijal po kojem je napravljena planetarno popularna kompjuterska igrica *The Witcher*

Biblioteka
BESKRAJNI SVET FANTASTIKE

Urednik
Borislav Pantić

Naslov originala
Andrzej Sapkowski
“Czas pogardy”

Copyright © opyright © 1995, by Andrzej SAPKOWSKI
Published by arrangement with Literary Agency “Agence de l’Est”
Copyright © 2011 za srpsko izdanje Čarobna knjiga

INSTYTUT KSIĄŻKI

©POLAND

This publication has been funded by the Book
Institute – the ©POLAND Translation Program

Knjiga je objavljena uz pomoć Book institute
– the ©POLAND Translation Program

ISBN 978-86-7702-229-7

Nijedan deo ove publikacije, kao ni publikacija u celini, ne sme se reprodukovati, umnožavati, preštamovati niti u bilo kojoj drugoj formi i bilo kojim drugim sredstvom prenositi ili distribuirati bez odobrenja izdavača. Sva prava za objavljivanje ove knjige zadržavaju autor i izdavač prema odredbama Zakona o autorskim pravima.

Čarobna knjiga
Beograd 2012.

Andžej Sapkovski

VREME PREZIRA

S poljskog prevela
Milica Markić

**Čarobna
knjiga**

*Krv na tvojim rukama, Falka,
krv na tvome ruhu,
Gori, gori, Falka,
za zločine svoje izgaraj i u mucu skončaj!*

Vešci (vešteri) su među Nordlinzima (v.) tajanstvena i elitistička kasta sveštenika-ratnika, verovatno frakcija druida (v.). Shodno narodnom verovanju, obdareni magičnim moćima i nadljudskim sposobnostima, trebalo je da se vešci bore protiv zlih duhova, čudovišta i svekolikih mračnih sila. Zapravo, kao vične majstore u rukovanju oružjem, vešce su vladari Severa koristili u plemenskim borbama koje su vodili između sebe. Za vreme bitke su padali u trans koji je, kako se mislilo, prouzrokovan autohipnozom ili omamljujućim sredstvima, borili su se s besomučnom žestinom, budući da su bili potpuno neosetljivi na bol, pa čak i na ozbiljne ozlede, što je samo pojačavalo predrasude o njihovoj natprirodnoj moći. Teorija po kojoj je trebalo da budu proizvođači mutacije ili kombinacija naslednog materijala nije potvrđena. Vešci su junaci brojnih nordlinških predanja (up. F. Delanoy, Mitovi i legende severnih naroda).

Efenberg i Talbot

Encyclopaedia Maxima mundi, tom XV

Prvo poglavlje

Da bi mogao da zarađuješ za život kao glasnik na konju, govorio je obično Aplegat mladuncima koji su stupali u službu, dve su ti stvari potrebne – zlatna glava i gvozdeno dupe.

Zlatna glava je neophodna, učio je mlade knjigonoše Aplegat, jer ispod odeće, u kožnom, pljosnatom jandžiku koji se pripasuje za gole grudi, glasnik taljiga samo manje značajne vesti, koje se bez bojazni mogu poveriti varljivoj hartiji ili pergamentu. Uistinu važne, tajne vesti, one od kojih mnogo toga zavisi, glasnik mora da upamti i ponovi kome je potrebno. Reč po reč, a to su često komplikovane reči. Teške za izgovor, a nekmoli za pamćenje. Da bi zapamtio, da ne bi pogrešio dok ih ponavljaš, treba da imaš doista zlatnu glavu.

A šta ti gvozdeni tur daje tek da vidiš!, to svaki glasnik ubrzo sazna sam. Kad dođe vreme da u sedlu provede tri dana i tri noći, da se trucka dvesta ili i trista kilometara po drumovima, a ponekad, kad ustreba, i po bespućima. Eh, naravno, ne sediš u sedlu neprestano, pokatkad sjašeš, odmoriš se. Jer čovek mnogo može da izdrži, ali konj ne može. Ali kad posle odmora opet treba da se uspneš na visoko roping-sedlo, rekao bi da tur zapomaže: „Upomoć, ubiće me!“

A kome su sad potrebni ulaci na konjima, gospodine Aplegate, žalili su se često mladi. Iz Vengerberga do Vizime, na primer, niko ne dojuri pre četiri – ili čak pet – dana, makar i ognjenog ata jahao. A koliko treba čarobnjaku iz Vengerberga da prenese magičnu vest čarobnjaku iz Vizime? Pola sata, ili ni toliko. Glasonošin konj može da počne da hramlje. Mogu da ga ubiju razbojnici ili Veverice, mogu da ga rastrgnu vukovi ili grifovi. Bio jednom glasonoša, sad ga više nema. A čarodejnička vest vazda stigne gde treba, ne izgubi se, ne

okasni, ne iščezne. Čemu glasonoš ako čarobnjaka ima svuda, na svakom kraljevskom dvoru? Zaludu su glasonoš, gospodine Aplegate.

Jedno vreme i Aplegat je mislio da više nikome nije potreban. Bilo mu je trideset šest godina, malen je bio, ali jak i žilav, nije se bojao rada i imao je, razume se, zlatnu glavu. Mogao je da nađe drugi posao da bi prehranio sebe i ženu, da bi odvojio koji groš za miraz svojih još uvek neudatih ćerki, i da bi i dalje mogao da pomaže onoj udatoj, čijem mužu, tom beznadnom mlakonji, posao nikako nije išao od ruke. Ali Aplegat nije želeo, i nije ni mogao da zamisli drugi posao. Bio je kraljev glasnik na konju.

I odjednom, posle dugog perioda zaborava i ponižavajuće besposlenosti, Aplegat je ponovo postao potreban. Po drumovima i šumskim putevima ponovo su tutnjala kopita. Glasnici, kao u stara vremena, stadoše opet da premeravaju zemlju, noseći vesti iz grada u grad.

Aplegat je znao zašto je tako. Mnogo je video, a još više čuo. Od njega se očekivalo da sadržaj prenesene vesti smesta izbriše iz sećanja, da je zaboravi i da ne može da je se seti čak ni kada bi ga stavili na muke. Ali Aplegat je pamtio. I znao je zašto su kraljevi naglo prestali da održavaju veze između sebe uz pomoć magije i čarobnjaka. Kraljevi su naglo prestali da veruju čarobnjacima, prestali su da im poveravaju svoje tajne.

Šta je bio uzrok naglo zahlađenog prijateljavanja kraljeva i čarobnjaka, to Aplegat nije znao i nije ga se previše ticalo. Kraljevi i čarobnjaci bili su, po njegovom mišljenju, bića nepojamna, u postupcima neuračunljiva – naročito kad su dolazila teška vremena. A to, da teška vremena dolaze, nisi mogao da ne primetiš dok premeravaš zemlju od grada do grada, od dvorca do dvorca, od kraljevstva do kraljevstva.

Putevi su vrveli od vojske. Na svakom koraku nailazio si na kolone pešadije ili konjice, a na kog god komandanta da si nabasao, bio

je nervozan, nečim zaokupljen, naprasit i toliko važan kao da sudbina čitavog sveta od njega zavisi. Isto tako, svaki gradac i zamak bili su puni naoružanog sveta, grozničava jurnjava tamo je danonoćno trajala. Obično neprimetni, gradski namesnici i kaštelani sada su bez prestanka trčkarali među zidinama i po dvorištima, ljuti kao obadi pred kišu, drali su se, psovali, izdavali naređenja, šutirali. U tvrđave i garnizone danonoćno su pristizali konvoji dupke natovarenih kola, mimoilazeći se s konvojima koji su se vraćali natrag, čija su ispraznjena, lagana kola brzo promicala. Krda razularenih trogodišnjih konja, pravo iz ergela poteranih, prašila su drumove. Oslobođeni đemova i naoružanih konjanika, neobični konji veselo su iskorišćavali poslednje dane slobode, tovarajući konjušarima na vrat mnogo dodatnih obaveza, a ostalim korisnicima puta zadajući mnogo muke.

Ukratko, u sparnom, nepomičnom vazduhu lebdeo je rat.

Aplegat se uspravi u uzengijama, osvrte se. Dole, u podnožju brda, svetlucala je reka oštro vijugajući između livada i razbokorenog drveća. Iza reke, na jugu, prostirale su se šume. Glasnik potera konja. Vreme ga je poterivalo.

Putovao je već dva dana. Kraljevska naredba o izvršenju poštanske službe stigla je do njega kada je bio u Haği, gde se odmarao posle povratka iz Tretogora. Bila je noć kad je otišao iz tvrđave, galopirajući drumom duž leve obale Pontara, prešao je granicu s Temerijom pre svitanja, a sada, u podne, već je bio kod obale Ismene. Da je kralj Foltest bio u Vizimi, Aplegat bi mu dostavio poruku još iste noći. Nažalost, kralj nije bio u prestonici – boravio je na jugu zemlje, u Mariboru, udaljenom od Vizime više od trista kilometara. Aplegat je to znao, zato je blizu Belog Mosta skrenuo s puta koji vodi na zapad i krenuo šumama, u pravcu Elandera. Malo je rizikovao. Po šumama su stalno vršljale Veverice, jadan je bio taj ko dopadne njihovih šaka ili se zatekne ispod njihovih lukova. Ali kraljevski glasnik mora da rizikuje. Takva mu je služba.

Probio se preko reke bez napora – kiša nije padala od juna, voda u Ismeni znatno je opala. Držeći se ivice šume, dospeo je do staze koja vodi iz Vizime na jugoistok, prema topionicama, kovačnicama i naseobinama patuljaka u masivu Mahakam. Po putu su išla kola, a često su ih preticale konjske izvidnice. Aplegat s olakšanjem odahnu. U naseljenim mestima nije bilo Skoja'taela. U Temeriji je već godinu dana trajala kampanja protiv vilenjaka koji su ratovali s ljudima; progonjeni po šumama, odredi Veverica bili su razbijeni na manje grupe, a manje grupe su se držale podalje od prometnih puteva, i nisu na njima postavljale zasede.

Predveče je već bio na zapadnoj granici kraljevstva Elander, na raskrsnici u okolini seoceta Zavada, odakle je put do Maribora bio ravan i bezbedan – šezdeset osam kilometara utabanim, prometnim putem. Na raskrsnici je bila krčma. Odlučio je da zastane, odmor je bio potreban i njemu i konju. Ako krene u praskozorje, znao je to, konj se neće mnogo namučiti, i srebrno-crne plamence na crvenim krovovima kula mariborskog zamka ugledaće još pre zalaska sunca.

Rasedlao je kobilu i sam ju je doveo u red, oteravši slugu napolje. Bio je kraljev glasonoša, a kraljev glasonoša nikome ne dozvoljava da dira njegovog konja. Pojeo je poveću porciju kajgane s kobasicom i četvrtinu vodeničarskog hleba, ispio je kvartu piva. Čuo je spletekarenja. Raznorazna. Putnici sa svih strana sveta svraćali su u krčmu da predahnu.

U Dol Angri, doznao je Aplegat, ponovo je došlo do ispada, ponovo se odred lirijske konjice sporečkao s nilfgardskom konjičkom izvidnicom, ponovo je Meve, kraljica Lirije, na sav glas optuživala Nilfgard za provokaciju i zatražila pomoć od kralja Demavenda iz Edirna. U Tretogoru se odigralo javno smaknuće redanjskog barona koji je krišom dolazio u vezu sa emisarima nilfgardskog cara Emira. U Kedvenu su ujedinjeni odredi Skoja'taela napravili pokolj u utvrđenju Lejda. Revanširajući se za taj masakr, stanovništvo Ard Karaj-

ga izvršilo je pogrom, ubijajući skoro četiristo pripadnika neljudske rase koji su boravili u prestonici.

U Temeriji, pričali su trgovci koji putuju s juga, vlada tuga i žalost u redovima cintrijskih emigranata, okupljenih pod barjacima maršala Visegerda. Jer, potvrđena je strašna vest o smrti Lavića, princeze Cirile, poslednjeg potomka krvi kraljice Kalante, zvane Lavica iz Cintre.

Čule su se neke još strašnije, zlokobnije glasine. U nekoliko sela u okolini Alderzberga kravama muzarama je odjednom umesto mleka iz vimena počela da curi krv, a u zoru je u magli viđena Čuma, vesnica strašne pogibije. U Brugi, u okolini šume Brokilon – zabrani šumskih drijada – pojavili su se Sablasni jahači, galopirajuća svita utvara na nebu; Sablasni jahači, kao što je opštepoznato, uvek naveštavaju rat. A sa rta Bremervord uočen je avetinjski brod, i na njegovoj palubi utvara – crni vitez koji na glavi ima šlem ukrašen krilima ptice grabljivice...

Glasonoša više nije slušao, bio je preumoran. Pošao je u zajedničku spavaonicu, strovalio se na brložni ležaj i zaspao kao klada.

Ustao je u praskozorje. Kad je izašao u dvorište, malo se začudio – nije bio prvi koji kreće na put, što se retko događalo. Pored bunara je stajao osedlani crni pastuv, a pored njega, kraj valova, ruke je prala žena u muškoj odeći. Pošto je čula Aplegatove korake, žena se okrenula, mokrim rukama pokupila i bacila unazad bujnu crnu kosu. Glasnik joj se nakloni. Žena blago klimnu glavom.

Dok je ulazio u štalu, gotovo da se sudario s drugim ranoraniocem, mladom devojkom sa somotskom beretkom na glavi, koja je upravo izvodila u dvorište grošastu kobilu. Devojka je trljala lice i zevala, naslanjajući se na bok konja.

– Uh! – promrmlja, prolazeći kraj glasonoše. – Zaspacu na konju... Kô klada ću zaspati... Auuu...

– Hladnoća će te razbuditi, kad ti kobila pojuri kasom – učtivo je rekao Aplegat, skidajući sedlo s grede. – Srećan put, devojče.

Devojka se okrenula i pogledala kao da ga je tek sad primetila. Oči su joj bile krupne i zelene kao smaragdi. Aplegat prebaci ašu konju preko leđa.

– Srećan put želim – ponovio je. Obično nije bio ni srdačan ni razgovorljiv, ali sada je osetio potrebu da popriča s bližnjim, čak i ako je to bila obična pospana balavica. Možda i zbog dugih usamljenih dana na putu, a možda i zato što mu je balavica malo zaličila na njegovu srednju ćerku.

– Nek vas bogovi čuvaju – dodao je – od nesreće i zle kobi. Dve vas je, i to dva ženska stvora... Gadno je vreme došlo. Na putevima odasvud vreba opasnost.

Devojka razrogači zelene oči. Glasonoša oseti hladnoću po leđima, podiđe ga jeza.

– Opasnost... – progovori odjednom devojčice čudno drugačijim glasom. – Opasnost je tiha. Ne čuješ je kad doleti na sivim krilima. Sanjala sam. Pesak... Pesak je bio vreo od sunca...

– Šta? – oslonjen stomakom o sedlo, Aplegat je gotovo zamro. – Šta pričaš, devojko? Kakav pesak?

Devojka snažno zadrhta, obrisa lice. Pegava kobila zamahnu glavom.

– Ciri! – povika oštro crnokosa žena iz dvorišta, nameštajući kolan i bisage na vranom pastuvu. – Požuri!

Devojka je zevnula, pogledala Aplegata, zažmirkala, ostavljajući utisak da je začuđena njegovim prisustvom u štali. Glasonoša je ćutao.

– Ciri – ponovila je žena. – Jesi zaspala tamo?

– Evo me, teta Jenefer!

Kad je Aplegat najzad osedlao konja i izveo ga u dvorište, od žene i devojke više nije bilo ni traga. Petao je otegnuto i promuklo zapevao, pas je udario u lavež, sa drveta se oglasi kukavica. Glasonoša skoči u sedlo. Odjednom se priseti zelenih očiju pospane devojke i njenih čudnih reči. Tiha opasnost? Siva krila? Vreli pesak? Mora da je bilo

ćaknuto to devojče, pomislio je. Takvih pošasavelih cura, kojima su u ovim ratnim danima naudili vojnici pljačkaši ili druge neke hulje, danas ima na svakom koraku. Da, nema sumnje da je ćaknuta. A možda je samo pospana, prenuta iz sna, još se nije razbudila? Čudo jedno kakve koještarije ponekad ljudi mrse u zoru, dok se još batrgaju između jave i sna...

Opet ga podiđe jeza, a između lopatica javi se i bol. Protrlja leđa pesnicom.

Čim se našao na mariborskom putu, meko pobode konja i krenu u galop. Vreme ga je poterivalo.

•

Glasonoša se u Mariboru nije dugo odmarao – nije prošao ni dan a vetar mu je ponovo zviždao u ušima. Novi konj, grošasti ždrebac iz mariborske ergele, jezdio je oštro, istežući vrat i pajući po vazduhu repom. Svetlucale su krajputne vrbe. Jandžik u kojem je bila diplomatska pošta pritiskao je Aplegatove grudi. Tur ga je boleo.

– Dabogda vrat polomio, jurišniče prokleti! – dreknu za njim kočijaš, vukući uzde zaprege poplašene prolaskom galopirajućeg sivca. – Gledaj ga kako tera, kao da mu je smrt za petama! Jurdiši, jurdiši, alamunjo, smrtna kosa ionako će te požnjeti!

Aplegat obrisa oko, koje je suzilo od jurišanja.

Na jučerašnji dan preneo je pisma kralju Foltestu, a zatim je odrecitovao tajnu poslanicu kralja Demavenda.

– Demavend Foltestu. U Dol Angri je sve spremno. Prerušenici čekaju naredbu. Predviđeni termin: druga julska noć posle mladog meseca. Čamci moraju da pristanu na onu obalu dva dana kasnije.

Iznad puta letelo je jato vrana, gromko grakćući. Letele su na istok, u pravcu Mahakama i Dol Angre, u pravcu Vengerberga. Dok je jahao, emisar je ponavljao u sebi reči tajne poruke koju je preko njega kralj Temerije slao kralju Edirna.

Foltest Demavendu. Prvo: zaustavimo akciju. Mudrijaši su sazvali sabor, treba da se sastanu i savetuju na ostrvu Taned. Taj sabor može da donese velike promene. Drugo: potraga za Lavićem može se obustaviti, jer je potvrđeno – Lavić je mrtav.

Aplegat pobode petom sivca. Vreme ga je poterivalo napred.

•

Uzani šumski put bio je zakrčen kolima. Aplegat je usporio, mirno je dokasao do poslednjeg vozila iz duge kolone. Odmah je shvatio da to zakrčenje neće moći da preskoči. A da se vrati natrag, o tome nije moglo biti govora, izgubio bi mnogo vremena. Da se otisne u močvarni gustiš da bi zaobišao kolonu, ni to mu nimalo nije odgovaralo, tim pre što se već smrkavalo.

– Šta se ovde desilo? – upitao je kočijaše poslednjeg vozila u koloni, dvojicu staraca, od kojih je jedan, izgleda, dremao, a drugi kao da je bio mrtav. – Je l' su napadale Veverice? Recite već jednom nešto! U žurbi sam...

Pre nego što je jedan od staraca stigao da odgovori, odnekud, iz dubine šume, gde je bio početak kolone, do njih su doprli krici. Kočijaši su hitro poskakali na kola, šibali su konje i volove prosipajući pritom sočne psovke. Kolona se tromo pomerila s mesta. Dremljivi starac se trže, zadiže bradu, coknu na mule i pucnu ih dizginama po sapima. Starac koji je ličio na mrtvacu ožive, odmače sa očiju slamnati šešir i pogleda Aplegata.

– Vidi ti njega – reče. – Žuri mu se. Eee, sinko, posrećilo ti se. Stigao si ovamo u pravi čas.

– Dabome – zadiže bradu drugi starac i potera mule. – U pravi čas. Da si stigao ovde u podne, stajao bi s nama, čekao u redu. Svima nam se žuri, al' moramo da čekamo. Kako da ideš kad je put zatvoren?

– Put je zatvoren? Kakva je to sad moda?

– Otkrili su ovde svirepog ljudoždera, sinko. Napao je viteza i njegovog slugu koji su prolazili ovuda. Vitezu je, tobože, čudovište

otkinulo glavu sa sve šlemom, a konju je prosulo creva. Sluga je uspeo da pobegne, benetao je – grozota jedna – da je sva cesta bila crvena od krveždine.

– Kakvo je to čudovište bilo? – upita Aplegat, zaustavljajući konja da bi nastavio razgovor sa kočijašima kola koja su milela. – Zmaj?

– Ne, nije zmaj – reče drugi starac, onaj sa slamnatim šeširom. – Mandigora, kažu, ili tako nekako. Sluga je govorio da beštija leti, da je golema. A pomamna neman! Mislili smo: poješće viteza pa će da odleti, ali avaj! Kažu da je sela na put, majku li joj njenu, i sad sedi, sikće, zubinama reži... Zakrčila put i stoji kao čep u flaši, jer ko god je prišao i neman video, ostavljao bi kola i kidao nazad. Napravila se kolona kola kilometar dugačka, a okolo, videćeš, sinko, sami čestari i baruštine, ni da obilaziš, a ni da se vraćaš. Eto ti što stojimo.

– Toliko momaka! – prasnu glasonoša. – A stoje kô klade! Trebalo je sekire dohvatiti, i koplja, i bestiju s puta najuriti ili obestrвити.

– Dabome, nekoliko njih je pokušalo – rekao je stari kočijaš, poterujući mule jer se kolona pokrenula. – Tri patuljka iz prethodnice trgovačkog karavana, a s njima četvorica regruta koji su išli u vojsku, u tvrđavu u Karerasu. Bestija je patuljke svirepo raskomadala, a regruti su...

– Šmugnuli – dovrši drugi starac, a onda sočno i dalekodometno pljucnu, nepogrešivo pogodivši u slobodan prostor između mazgovskih sapi. – Zbrisali, jedva da su ovu mandigoru i videli. Jedan je, navodno, gaće napunio. Eno, vidi ga, sinko! Eno ga tamo!

– Šta mi vi tu kojekakve govnanare pokazujete – iznervirao se Aplegat. – Ne zanima me...

– Ama ne to! Čudovište! Mrtvo čudovište! Eno, vojnici ga tovare na taljige! Vidiš li?

Aplegat se uspravi u uzengijama. Iako se smrkavalo a radoznalci se tiskali, ugledao je ogromnu šućmurastu telesinu. Krila slepog miša i škorpionski rep ovog čudovišta vukli su se bespomoćno po zemlji. Svi uglas o-ruknuvši, vojnici podigoše mrcinu i strovališe je na kola.

Vidno uznemireni smradom krvi i lešine, konji u zaprezi zarzaše, cimnuše rudu na kolima.

– Nema stajanja! – dreknu na starce desetar koji je komandovao vojnicima. – Idemo dalje! Ne smemo da zakrčujemo prolaz!

Čičica pogna mazge, kola poskočiše na kolotrazima. Aplegat munu konja petom, sustiže ih.

– Vojnici su, očigledno, bestiju ucmekali?

– Ma kakvi – odvrti starac. – Kad su došli, vojnici su stali da viču na ljude, da ih psuju. Čas stani, čas miči se, čas ovako, čas onako. Nije im se žurilo da dođu do čudovišta. Poslali su po vešca.

– Po vešca?

– Tako je – potvrdi drugi starac. – Neko se setio da su videli vešca u selu, pa su po njega poslali. Projahao je pored nas. Belokos, gadna njuška, opasan mač na leđima. Nije prošlo ni sat vremena kad neko spreda povika da se može napred, jer je veštac bestiju ukokao. I tadar najzad krenusmo, i utom si ti, sinko, ovde banuo.

– Oho! – reče Aplegat zamišljeno. – Tolike godine vijam se po drumovima a još na vešca nisam naišao. Je l' video neko kako je on tu nakazu sredio?

– Ja sam video! – povika momak razbarušene kose, kaskajući s druge strane kola. Jahao je bez sedla, držeći kljusastog pastrvastog sivca za dizgine. – Sve sam video! Jer bio sam pored vojnika, na samom pročelju!

– Vidi ti balavca – reče starac konjušar. – Mleko mu pod nosom curi, a gle kako mudrijaši. Tražiš batine?

– Pustite ga, oče – ubaci Aplegat. – Budući da smo na raskršću, ja ću poći za Kareras, a rad sam znati šta je bilo s tim vešcem. Pričaj, mališa.

– Ovako je bilo – brzo prihvati momak, jašući kraj zaprege nogu pred nogu. – Veštac je došao kod vojnog komandanta. Rekao je da se zove Gerant. A komandant će na to da nek se zove kako god hoće, no bolje da se lati posla. I pokazao mu je gde čudovište sedi. Veštac

je prišao bliže, malčice zagledao. Neman je bila udaljena oko petsto hvatova, ili i više, ali on je samo bacio pogled i odmah zaključio da je to mantikora, poprilično golema, i da će je ubiti ako mu za to plate dvesta kruna.

– Dvesta kruna? – zagrcnu se drugi starac. – Je l' on to načisto s uma sišao?

– To isto je rekao i gos'n komandant, malo bestidnije. A veštac odvrati da košta toliko, i što se njega tiče, neka neman sedi na putu do sudnjeg dana. Komandant će na to da ni groša neće da plati, više voli da čeka da stvor sam odleti, a veštac, opet, da stvor neće odleteti jer je gladan i besan. A i ako odleti, vratiće se nazad, jer je to njegova lovačka tero... teret... terator...

– Ne baljezgaj, balavče – razgnevi se stari kočijaš, koji je bezuspešno pokušavao da izduva nos i istovremeno drži dizgine – nego pričaj kako je bilo!

– Pa govorim vam! Veštac je kazao da neman neće odleteti, nego će ubijenog viteza jesti, cele noći, polako, jer je vitez u panciru, neće ga tek tako iščankati. Tu priđuše trgovci i stadoše s većcem pregovarati, te ovo, te ono, svak će nasporniti i nadodati, i stotinu kruna će mu dati. A veštac će ti na to da to je bestija, mantikora se, veli, zove, i zjelo je gibeljna, a sto kruna mogu sebi tadar u dupe da stave, jer za te pare on neće da podmeće svoja leđa. Na to se komandant rasrdi i reče da je sudba veščeva da pasji život vodi, i da, kao što je guzici suđeno da sere, tako je i njemu suđeno leđa da podmeće. A trgovce, videlo se, sujma beše da će se veštac uostriti, da će ga time otputiti, ter se na sto pedeset kruna nađuše. I veštac mač isuka, pa krenu putem ka onome mestu gde je neman sedela. A komandant za njim učini znak protiv uroka, pljunu na zemlju i upita se glasno zašto po zemlji hodaju takve vražje alavojde. Jedan trgovac ti na to da kad bi vojska uzela da bauke s puteva uklanja, namesto što vilenjake po šumama vija, tadar nam vešci ne bi ni trebali i da...

– Ne drobeljaj – prekide ga starac – pričaj, deder, šta si video.

– Ja sam – pohvali se momak – veščevog alata čuvao, kobilu s belegom na čelu.

– Vrag kobilu odneo! Jesi li video kako veštac ubija neman?

– Eh... – zamuca momak. – Nisam video... Gurnuli su me pozadi. Svi su se uglas drali i konje su uplašili, pa...

– Lepo sam rekao – prezrivo će čičica – dupe moje je on video, balavander jedan.

– Ali video sam vešca kad se vratio! – zapenuša momak. – A komandant koji je sve motrio sasma je u licu ubledeo i vojnicima tiho rekao da su to magijske čari ili trikovi vilenjački, da tako brzo običan čovek nije kadar mačem da barata... Veštac je pak novac od trgovaca uzeo, kobilu uzjahao i otišao.

– Hmm... – promrmlja Aplegat. – Kuda je otišao? Putem za Kareras? Ako je tako, mogao bih da ga stignem, makar samo da ga vidim...

– Ne – odvrati momak. – On je sa raskršća ka Dorijanu krenuo. Žurio je.

•

Veštac je retko kad nešto sanjao, pa je čak i te retke snove zaboravljao kad se probudi. Čak i kad su to bili košmari – a obično jesu bili košmari.

I ovoga puta je to bio košmar, ali je sada veštac zapamtio barem njegov delić. Iz kovitlaca nekih nejasnih, uznemirujućih prilika, čudnih ali zloslutnih scena i neshvatljivih reči i zvukova koji su budili jezu, odjednom se pomolila jasna i čista slika. Ciri. Ciri drugačija od one koje se sećao iz Kaer Morhena. Njena pepeljasta kosa, koja se vijorila u galopu, bila je sada duža – kao što ju je nosila onda kada ju je sreo prvi put, u Brokilonu. Kad je projahala pored njega, hteo je da vikne i dozove je, ali nije mogao da dođe do glasa. Želeo je da potrči za njom, ali je imao utisak da je do pola butina

utopljen u smolu koja se steže. Ciri kao da ga nije videla, nastavila je da galopira, u noći, između nakaznih jova i vrba koje su izmahivale grančugama kao da su žive. A on je video da je jure. Da tik za njom galopira crni konj koji nosi jahača u crnom oklopu, na glavi je imao šlem ukrašen crnom grabljivicom.

Nije mogao da se pomeri, nije mogao da vikne. Mogao je samo da gleda kako krilati vitez sustiže Ciri, hvata je za kosu, vuče iz sedla i galopira dalje, vukući je za sobom. Mogao je samo da gleda kako Cirino lice modri od bola, a iz usta joj se otima bezglasni krik. Probudi se, naredio je sebi, ne mogavši da podnese košmar. Probudi se! Odmah da si se probudio!

I probudio se.

Dugo je ležao nepomično, oživljavajući san u sećanju. Onda je ustao. Izvukao je čantru ispod jastuka, brzo prebrojao novčanice od deset kruna. Sto pedeset za jučerašnju mantikoru. Pedeset za maglovida kojeg je ubio po nalogu seoskog kneza iz seoceta kod Karerasa. I pedeset za vukodlaka kojeg su mu prijavili meštani Burdorfa.

Pedeset za vukodlaka. Dosta, jer posao je bio lak. Vukodlak se nije branio. Oteran u pećinu iz koje nije bilo izlaza, kleknuo je i čekao udarac mača. Vešću ga je bilo žao.

Ali trebale su mu pare.

Nije prošao ni sat vremena, i već je jezdio ulicama grada Dorijana, tražeći poznati sokak i poznatu firmu.

•

Natpis na firmi je glasio: „Kodringer i Fen, konsultacije i pravne usluge“. Geralt je ipak vrlo dobro znao da to što rade Kodringer i Fen ponajmanje ima veze s pravom, a sami ortaci su imali mnoštvo povoda da izbegnu bilo kakav kontakt kako sa zakonom, tako i s njegovim predstavnicima. Ozbiljno je, takođe, sumnjao u to da iko od klijenata koji su se pojavljivali u kamarašiji zna šta znači reč 'konsultacija'.

U donjem nivou zgrade nije bilo ulaza; bile su tu samo solidno zamandaljene dveri koje zasigurno vode do kolnice ili štale. Da bi dospao do ulaznih vrata, trebalo je da zađeš u zaleđe kuće, da uđeš u blatnjavo dvorište puno pataka i kokošaka, da otuda dođeš na stepenice, a onda prođeš uzani trem i ideš mračnim hodničičem napred. Tek tada si stajao pred masivnim vratima od mahagonija s velikim mesinganim zvekirom u obliku lavlje glave.

Geralt udari zvekirom, pa brzo uzmače. Znao je da mehanizam na vratima može da iz skrivenih otvora u okovima izbací gvozdene šiljke duge dvadeset cola. Teorijski, šiljci su gađali iz vrata samo onda kada je neko pokušavao da manipuliše bravom, donekle i onda kad bi Kodringer ili Fen pritiskali okidač, ali Geralt se više puta uverio u to da nema pouzdanih mehanizama, te da s vremena na vreme svaki od njih dejstvuje i onda kad ne treba – i obrnuto.

Na vratima je sigurno bio neki uređaj za prepoznavanje gostiju, verovatno magijski. Pošto udariš zvekirom po vratima, niko te ne pita ko si. Vrata su se otvarala i na njima je stajao Kodringer. Uvek Kodringer, nikad Fen.

– Zdravo, Geralte – rekao je Kodringer. – Uđi. Ne moraš toliko da se pribijaš uz nišu, razmontirao sam mehanizam, bezbedno je. Pre nekoliko dana nešto se u njemu pokvarilo i iz čista mira izrešetalo trgovačkog putnika. Uđi, slobodno. Imaš nešto za mene?

– Ne – reče veštac ulazeći u prostrano, mračno predsoblje, u kojem je, kao i obično, blago zaudaralo na mačjak. – Ne dolazim kod tebe nego kod Fena.

Kodringer se glasno zacereka, što je vešća učvrstilo u njegovoj sumnji da je Fen stopostotno bio mitska ličnost koja je služila da zamaže oči prevoima, bajima¹, ubiračima poreza i drugim osobama koje su Kodringeru bile nepoželjne.

Uđoše u kamarašiju, u kojoj je bilo svetlije jer je soba bila na

¹ Funkcije lokalne uprave u franačkoj državi XII veka: 'prevo' je upravljao kraljevskim posedom u određenom okrugu, imao je policijsku i sudsku vlast; 'baji' (kraljevski činovnik) stajao je na čelu bajaža (nekoliko ujedinjenih prevostava). (Prim. prev.)

vrhu kuće – prozori sa rešetkama bili su izloženi suncu veći deo dana. Geralt je zauzeo stolicu namenjenu klijentima. Preko puta, iza stola od hrastovine, raširio se u presvučenoj fotelji Kodringer, koji je naredio da ga zovu 'advokat', čovek za kog nisu postojale nerešive stvari. Ako je neko imao teškoće, muke, probleme – išao je Kodringeru. I tada je taj neko brzo u rukama imao dokaze o tome da je njegov ortak u poslu nepošten i da se bavi malverzacijama. Dobijao je kredit u banci bez osiguranja i garancije. Jedino je on od mnoštva bankrotiranih poverilaca uspevaio da izvrši naplate. Dobijao je nasledstvo, mada je bogati ujak obećavao da mu ni bakrenjaka neće prepisati. Dobijao je u postupku za deobu nasledstva, pošto bi čak i najzadrtiji rođaci neočekivano povukli svoja potraživanja. Njegov sin je izlazio iz tamnice, oslobođen optužbi na osnovu neoborivih dokaza ili oslobođen zbog nedostataka istih, jer ako su dokazi i postojali, oni su tajanstveno nestajali, a svedoci su se utrkivali da povuku ranije iskaze. Lovac na miraz koji je obletao oko ćerke najednom je okretao ćurak prema nekoj drugoj. Ženin ljubavnik ili ćerkin zavodnik usled nesrećnog slučaja doživljavao je komplikovan prelom tri ekstremiteta, od čega je bar jedan bio gornji. A zagrizeni neprijatelj ili druga kakva nepoželjna jedinka prestajala je da smeta – po pravilu se za njom gubio svaki trag i glas. Da, ako je neko imao problema, odlazio je u Dorijan, hitao je kod „Kodringera i Fena“ i udarao zvekirom u vrata od mahagonija. Na vratima je stajao sam 'advokat' Kodringer, nevisok, vitak i prosed, s nezdravim tenom, tipičnim za čoveka koji retko boravi na svežem vazduhu. Kodringer je uvodio klijenta u kamarašiju, sedao u fotelju, uzimao u krilo velikog crno-belog mačora i mazio ga. I Kodringer i mačor merkali su klijenta neprijatnim, uznemirujućim pogledom zelenkastožutih očiju.

– Dobio sam tvoje pismo – reče Kodringer, odmeravajući vešća zajedno sa svojim mačorom. – Posetio me je i Neven. Prolazio je kroz Dorijan pre nekoliko nedelja. Ispričao mi je ponešto o tvojim

jadima. Ali je malo toga rekao. Premalo.

– Zbilja? Kakvo iznenađenje! To bi bio prvi poznat mi slučaj da Neven nije rekao previše.

– Neven je – Kodringer se osmehnu – malo toga rekao jer je malo i znao. A rekao je manje nego što je znao jer si mu, jednostavno, o nekim stvarima zabranio da govori. Otkud da mu ti ne veruješ? Njemu, koji se bavi istim poslom kao i ti?

Geralt se ozlojedi. Kodringer je hteo da se napravi da nije primetio, ali nije mogao jer je mačak primetio. Širom otvorivši oči, otkrio je bele očnjake i skoro nečujno zafrktao.

– Ne razdražuj mi mačka – reče advokat, mazeći životinju da se umiri. – Pogodilo te je što sam vas nazvao kolegama. Pa to je istina. I ja sam veštac. I ja izbavljam ljude od nemani i jezivih muka. I ja to radim za pare.

– Postoje izvesne razlike – promumla Geralt, i dalje pod neprijatnom prismotrom mačora.

– Postoje – složi se Kodringer. – Ti si anahroni, a ja savremeni veštac koji prati duh vremena. I zato ćeš ti uskoro biti bez posla, a ja ću prosperirati. Na svetu uskoro više neće biti štriguna, viverni, endrijaga i vukodlaka. A nitkova će biti uvek!

– Pa ti upravo te nitkove izvlačiš iz nevolja, Kodringeru. Sirotinja ne može da plati tvoje usluge.

– Sirotinja nema da plati ni za tvoje usluge. Sirotinja nikad ni za šta nema, zato i jeste sirotinja.

– Neviđeno logično! Epohalno otkriće, čovek ostaje bez daha!

– Specifičnost istine i jeste u tome da čovek od nje ostaje bez daha. Istina je upravo ta da je baza i temelj naših profesija nitkovluk. S tim što je tvoj već gotovo relik, a moj je realan i sve snažniji.

– Dobro, dobro. Pređimo na stvar.

– Krajnje je vreme – klimnu glavom Kodringer, mazeći mačka koji se istezao i glasno zafrktao, zarivajući advokatu kandže u koleno. – I završavamo te stvari shodno stepenu njihove važnosti. Prvo: moj

honorar, kolego vešče, iznosi dvesta pedeset novigradskih kruna. Imaš li toliko? Ili se i sam možeš ubrojati u sirotinju koju je muka pritislala?

– Prvo da se uverimo da li si takvu sumu stvarno i zaradio.

– Sam se uveravam – hladno će na to advokat – i požuri. Pa pošto se uveriš, stavi pare na sto. Tada ćemo preći na sledeće, manje važne stvari.

Geralt odveza s pojasa mošnjku i sa zveketom je hitnu na sto. Mačor izvede silovit skok s Kodringerovih kolena i umače. Advokat skloni ćemer u fioku, ne proveravajući njegovu sadržinu.

– Uplašio si mi mačka – neskriveno mu je zamerio.

– Izvini. Mislio sam da je zveket novca poslednja stvar koja može da uplaši tvoju mačku. Reci, šta si saznao?

– Taj Rjens – poče Kodringer – koji te tako interesuje, prilično je tajanstvena ličnost. Uspeo sam da konstatujem samo to da je dve godine studirao u školi za čarobnjake u Ban Ardu. Odatle su ga izbacili jer su ga ulovili u sitnim krađama. A ispred škole, kao i obično, čekali su vrbovnici obaveštajne službe Kedvena. Vrbovali su Rjensa. Šta je radio za obaveštajce Kedvena, nisam uspeo da utvrdim. Ali otpadnici iz škole čarobnjaka obično se školuju za ubice. Je l' to ono što si hteo da čuješ?

– Savršeno. Pričaj dalje.

– Sledeća informacija potiče iz Cintre. Gospodin Rjens ležao je tamo u tamnici. Dok je vladala kraljica Kalante.

– A zbog čega je ležao?

– Zamisli, zbog dugova. Ležao je u ćorki kratko, jer je neko platio otkup za njega, isplativši te dugove sa sve kamatom. Prenos sredstava obavljen je posredstvom banke, sa upozorenjem da dobrotvor mora ostati anonimna. Pokušao sam da otkrijem odakle je novac stigao, ali sam odustao posle četiri banke zaredom. Onaj ko je platio otkup za Rjensa bio je profesionalac. I veoma mu je bilo stalo do anonimnosti.

VEŠTAC I CIRI U SVETU ZAHVAĆENOM PLAMENOM...

Veliki sabor čarobnjaka okončava se krvavim prevratom, dok carstvo Nilfgarda ratuje sa kraljevstvima Severa. Ratni vihor besni i razmešta Ciri, Geralta i Jenefer na različite strane sveta. Nastupilo je vreme mača i sekire.

U svetu zahvaćenom ratnim razaranjima i pustošenjem, na površinu su izmiledi Pacovi – banda otpadnika, životnih brodolomnika koje je iznedrio rat. Snažno povezani osećanjem prezira prema svima koji im ne pripadaju, oni ne prezaju ni pred čim, pa ni pred smrću, jer više nemaju šta da izgube.

Vreme prezira je četvrta od sedam knjiga *Sage o vešcu*, koju sačinjavaju dve zbirke pripovedaka i pet romana. Saga je postala bestseler ne samo u autorovoj rodnoj Poljskoj već i širom sveta. Prevedena je na brojne svetske jezike, a po njoj je snimljena TV serija i napravljena čuvena kompjuterska igra *The Witcher*.

„Četvrta knjiga *Sage o vešcu* je, izgleda, još bolja od prethodne. Strašnom snagom i vrtoglavom akcijom hrli ka ključnim događajima, koji će vas ostaviti bez daha. Bez razmišljanja možemo da kažemo da je ovo jedna od najboljih knjiga epske fantastike.“ – *Fantasy Fan*

„Poput dobro uvežbanog magioničarskog trika, svaka knjiga Andžeja Sapkovskog opčinjava spojem intelektualne oštine, mašte i lakonskog humora.“ – *Qué leer*